

FØROYAR Í DAG

Tey reyðu vestini og teir høgu hattarnir.

Seinasta týsdags-nummar av »Dagblaðnum« er sera áhugavert.

J. P. hevur byrjað eitt greina-ræð um føroysk eyðkenni, og sum vituligt er tekur hann fyrst til tann føroyska national-búnan. Hann sigur i hesum sambandi: »Tað hendi seg ikki annað tá fremm-anda menn fyrri einum 50 árum síðani skrivaðu um føroyingar, at teir tóku til hvussu prúðligt væl-limað og lætt á sporinum tað fø-royska mannfólkið var i sínum snøgga og vakra búnaði. Tað var ikki á undrast á at tað føroyska mannfólkið tá i tíðini var tiltikið. Av grannafólkinum kom eingin teimum veldemdu, vælvaknu føy-oyingunum nær til útsjónar uppá fót og friskleika.«

Hetta kítar ivaleyst vælgerandi i mongum oyrum, at føroyingurin er tann prúðasti maðurin i norðan-londum, ja kanska i heiminum. T.v.s.: hann var tað. Nú er hent eitt »kroppsligt umskifti: nú royn-ast ikki leggir stinnir i gongu ella herðar og bringuspelir i røðri; stutturvið kringlar ryggin, teir tungferu sjóstyvlarin darva gongu-lagið, har abbin fyrr leyp berfett-ur á leistum ella i húðaskóm.«

Ja, hetta er jú spell. Men eftir J. P.'s meining ræður bert um at rætta ryggin og keypa ein føroysk-an búna við silurknøppum og silkibroderingum, so er alt aftur i lagi, og øll vit føroysku mannfólki-ni glampa sum sólin. At tað kann vera ein djúpariliggjandi orsök til afturstigið i hævurburði og vakur-leikakenslu — hetta gevur hesin »estetikarin« sær ikki far um.

Hvat nú um atvoldin til hetta fyrirbrigdi er tann, at dastið av føroyingum ikki longur er bændur, bóndasynir og ognarmenn, eiheld-ur miklir handismenn, men har-

imóti fiskimenn og arbeidsmenn, hvørs dagliga strev fyrri útkomuni er nógv meiri umráðandi enn glógvandi klædnabúnað og lagrar hábrægdir?

Hetta er veruliga orsakin. Halda vit, at nútíðar føroyingurin uppá fót ikki longur er eitt prýði fyrri norðurlond, so mugu vit leita fram tann djúpara orsakan, og vita hvat ið vit kunna gera fyrri at bota um hetta. Tað er ikki ein spurn-ingur um vakurleikakenslu; tað er ein spurningur um at bota koruni hjá teimum arbeidandi støttunum og harvið skapa eitt hægri og friskari jørdildi fyrri øllum fólkinum. Hetta hevði verið gjørligt um vit høvdu ráð til ikki bert dagligt breyð, men eisini til eitt sindur av mentunarlívi, og so sjálvandi eisini til vøkur klæði, kroppsvenj-ing o.s.fr. Men tað ræður um at fáa i tann rætta endan — at byrja við sjálvum mauninum, og so aft-aná koma til ta reyða, broderaða vesti. Tað hastar slættis ikki so nógv við tí.

70 til 80 prosent av øllum nú-livandi føroyskum mannfólki eru sjómenn og arbeidsmenn. At royna at fáa hesum stóra fólka-stætti betri kor- tað er at vera rættuligur nationalur. Tað munar einki bert at geva teimum tjóð-skaparsangir at syngja, ráða teim-um til at rætta seg i rygginum og stinna sær á. Betri kor kunnu bert fáast til vega við meira væl-lenandi arbeiði og einum ærligum býti av arbeidssúrslitinum. Arbeiði kann bert koma av at okkurt er at arbeiða við. Hetta vil her hjá okkum fyrst og fremst sigast skip, reiðskapur og sölulíkindir. Tað er rós vert, at her eru menn i Føroyum ið leggja hævur i blot fyrri at finna útvegir

til at endurnýggja fiskiskapin, sum i okkara tíð er grundarlagið fyrri fólkaútkomuni eins og bóndahús-haldið var tað tá ið okkara spræknun abbar vóru menn og lupu á leistum yvir teigar og tún.

Nú ræður tað fyrst og fremst um at fáa nýggj skip og góð söl-vidurskiptir. Hvaðani tiltakið, iniciativvið, kemur, kann i fyrstu atlegu vera sum tað lystir. Lat tað vera privat ella alment, nationalt ella internationalt, sum tað kann. Tað, ið umræður, er at iniciativ er til staðar.

Tað mátti tí eisini verið gleði-ligt fyrri allar hugsandi føroyingar at menn ikki bert her heima, men eisini i Danmark, hava eyguni opin fyrri hvønn týðning tað vil hava fyrri okkum at fáa nýggj skip.

Men les nú víðari i »Dagblað-num«, so kemur tú til eina nýggja merkiliga grein um skipabygg-ing, skrivað av P.

Tað er ilt at siga, hvat ið býr undir hesum P. P er ein prýðu-ligur bókstavar — eitt sindur bøl-utur, kanska, men annars heldur góðsligur, um enn hann hevur lyndi til at blása seg eitt sindur upp við hvørt. I hesi greinini fýrnar hann stórvegis.

Nei — hesi donsku skipini eru einki fyrri P. Hann vil ikki hoyra tey gitt, ikki taka støðu til tey »áðrenn samráðingarnar hava vís-að) okkum betri støðu aftaná bardagan enn gjøgnum tíðina til 1939.« Hann vil einki hoyra um samarbeiði við Danmark fyrr enn hann hevur fingið sitt egna til haldar og hevur komið sær burtur-úr sinum politiska skorfesti. Sektin liggur á um tað so skal sviða at tí føroyska fólkinum. Hesi skipini eru eftir hansara hugsan bert prop-aganda, íspunin av Pól Niklasen og nøkrum monnum sum einaferð undan krignum hava hattað sær

til at rópa føroyskar fiskimenn danskas statsborgarar. P stendur á tandi av indignasjon, av tí rætta góða gamla slagnum, ið vit kenna frá tess navnafelaga Peturi firtna. Tað er andskræmugt at hoyra hetta tósið um »danskst initiative«. Tað má beinast fyrri.

Men P likist eisini i hesari grein sinum politiska móttæðumanni L. S. Teir eru i grundini tveir naddar á somu greytasneis. Tað er bert tann munur á teimum, at annar ræðist danskst, hin føy-oykskt iniciativ. Tilsamans um-boda hesir báðir naddarnir alt tað múladrútna, skaðilliga, reaktionera og fávitskuta, sum 40 ára miðleys-ur partapolitikkur hevur dikt út-yvir tað føroyska fólkið »Hetta má ikki henda,« (»det maa forhin-dres«), rópa báðir tveir. Fram-stigidið má ikki koma, av tí tað er danskst ella av tí tað er føyoykskt. Er hetta ikki tað, vit rópa aftur-hald (reaktion), so viti skammur-in hvat tað er.

Men sjálvt um nakrir spjaldra-bókstavir og aðrir, oddafiskar her heima ikki vilja hava tey skip, teir kunnu fáa, so er tað ivaleyst onnur, ið vilja taka við teimum og leggja vertin á hvussu tað verður meylad við rotnum partapolitikki. Tað eru t. d. føroyskir siglings-menn og fiskimenn. Tað er júst nú góðar vónir fyrri at heimurin aftaná kriggið rættuliga verður hævuligur fyrri teir — ein heimur við samarbeiði og felagsskapi. I hesum nýggja sosialistiska heiminum er ikki so nógv brúk fyrri oddafiskunum, teimum fýnu spjaldrastøvunum ella teimum høgu hettunum. Ei heldur vilja teir spræknur mennir á leistum ella i glitrandi spenniskóm verða so umráðandi.

Føroya Fólkaháskúlatelag

hevur almennan fund á Føroya Fólkaháskúla ólavsekuafnan kl. 8. Sverri Patursson, rithøvundur, og Hedin Brú, skald, flyta røður.

Framsýning av hondarbeiði næm-inganna verður ólavsekuafnan frá kl. 12 og allan dagin, ólavsekudag og sunnudagin frá kl. 1 til 6.

Stjórnin.

Olajdag

er Klinikken lukket.

Tandlæge Kaaber.

Føroya Forngrípafelag

hevur aðalfund á Føroya Amts Bókasavni 20. september 1944 kl. 17.00 við hesari dagsskrá:

1. Frágreiðing frá yrki felagsins.
2. Roknskapurin.
3. Stjórnarval.
4. Granskoðaraval.
5. Ymist.

Føroya Fólkaháskúli.

Vetrarskúli fyrri drongir verður frá 1. oktober til 28. februar. Teir, ið ynskja styrk, mugu senda benarbræv til amtið innan 1. sep-tember. Nærri frágreiðing hjá

Jóhannesi av Skarði.

Tlf. 243.

Tlf. 243.

Ólavsøkugestir!

Døgurða og smurt breyð, kaffi og te, faa tit á

Hotel Føroyum

Føroya Sjóvátrygging

Skip - motorbátar
útróðrabátar - vørur
verða tryggjað

Tlf. 372

Blanka er besta
blankingarevni.

Froðbiar Sóknar Bókasavn

verður afturlatið frá 1. aug. til 31. aug. báðar dagar uppiroknaðar.

B. v.

Páll J. Nolsøe

FØROYA BRUNATRYGGING

Hús - innbúgv - vør-
ur - verða tryggjað.

Skrivstovan er opin frá kl. 10-1 og 3-5.
Leygardag - - 10-2.

Telf. 372.